

Kirje

24.03.2020

MV/31/05.02.01/2020 1 (1)

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
PL 2000
70101 KUOPIO

Viite POSELY/331/2020

Asia **VAALA, JORINEN, Fingrid Oyj:n Vaalan ja Joroisten välisen 400 + 110 kV voimajohtohankkeen YVA-menettely**

Museovirasto siirtää lausuntopyynnön otsikon asiassa aluevastuumuseoille. 1.1.2020 voimaan tulleen uuden museolain mukaan alueelliset vastuumuseot (tässä tapauksessa Pohjois-Pohjanmaan museo, Kainuun museo ja Kuopion kulttuurihistoriallinen museo) toimivat alueidensa arkeologisen kulttuuriperinnön ja rakennetun kulttuuriympäristön asiantuntijoina.

Intendentti

Satu Taivaskallio

Jakelu Pohjois-Pohjanmaan museo, Kulttuuriympäristöpalvelut
Kajaanin kaupunki/Kainuun Museo
Kuopion kaupunki/Kuopion kulttuurihistoriallinen museo

Tiedoksi Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Pohjois-Pohjanmaan Liitto
Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Kainuun liitto
Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

11.05.2020

AFRY Finland Oy
Ella Kilpeläinen
Elektroniikkatie 13,
90590 Oulu
(ella.kilpelainen@afry.com)

Fingrid Oyj
Satu Vuorikoski
(satu.vuorikoski@fingrid.fi)

Viite: Lausuntopyyntönne 15.4.2020

Asia: **VAALA - JOROINEN Fingrid Oyj:n 400 kV + 110 kV voimajohtohanke**

AFRY Finland Oy / Ella Kilpeläinen on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan museon lausuntoa koskien arkeologisen maastoinventoinnin tarvetta liittyen YVA-menettelyyn hankkeessa Fingrid Oyj:n 400 kV + 110 kV voimajohto välillä Vaala Nuojua – Joroinen Huutokoski. Suunniteltu voimajohtoreitti sijoittuu 12 kunnan ja neljän vastuumuseon alueelle. Pohjois-Pohjanmaan museon ohella kulttuuriperinnöstä vastaavia museoita ovat Kainuun museo, Kuopion kulttuurihistoriallinen museo sekä Savonlinnan maakuntamuseo. Tämä Pohjois-Pohjanmaan museon lausunto koskee hanketta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta Vaalan kunnan alueella.

Kokonaisuudessaan noin 300 km pitkän johtoreitin suunnitellaan pääosin sijoittuvan nykyisten voimajohtojen itäpuolelle, jolloin voimajohtoalue levenee nykyisestä noin 36 - 41 metriä). Kokonaan uutta maastokäytävää on suunniteltu noin 12 kilometrin matkalle (voimajohtoalueen leveys noin 62 metriä) Muutamilla osuuksilla uusi 400 kV + 110 kV voimajohto korvaisi nykyisen, purettavaksi tulevan 110 kV voimajohdon. YVA-menettelyssä voimajohdon vaikutuksia tarkastellaan noin 200 m leveältä vyöhykkeeltä johtoreitin molemmin puolin.

Vaalan alueella olevaa vanhaa voimajohtolinjaa (noin 35 km) ei ole arkeologisesti inventoitu. Reitin läheisyydestä on kuitenkin muissa selvityksissä todettu muutamia kohteita, joista useimmat historialliselta ajalta. Vaikka Vaalan osuus on maastoltaan pääosin epätyypillinen esihistoriallisen ajan muinaisjäännöksiä ajatellen, on niidenkin esiintyminen reitillä mahdollista (esim. pyyntikuoppakohde *Sirkkapuro*, kohdetunnus 1000013432). Kokonaan uutta johtokäytävää on suunnittelussa aivan Vaalan osuuden eteläpäässä arviolta noin 5 km pituudelta.

Vaalan osuudella tulee tehdä arkeologinen maastoinventointi, jossa selvitetään hankealueella sijaitseva arkeologinen kulttuuriperintö. Muinaismuistolain (295/639) 15 §:n perusteella hankkeen toteuttaja vastaa arkeologisten tutkimusten kustannuksista.

11.05.2020

Tietoa arkeologisten kenttätöiden tilaamisesta sekä arkeologisista toimijoista on Museoviraston verkkosivuilla osoitteessa (http://www.nba.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen_kulttuuriperinto/arkeologisten_kenttatoiden_tilaaminen).

Inventoinnin tulee noudattaa Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjetta (https://www.museovirasto.fi/uploads/Kulttuuriymparisto/arkeologisten_kenttatoiden_laatuohje_2020.pdf). Inventoinnissa kohteille tulee määritellä aluerajaus. Lisäksi alueilla mahdollisesti todettavien yksittäisten rakenteiden (alakohteet) koordinaatit tulee kirjata myös raporttiin.

Pasi Kovalainen
Kulttuuriperintötyön johtaja

Mika Sarkkinen
Arkeologi

Tiedoksi

Pohjois-Savon ELY-keskus
Museovirasto / Itä- ja Pohjois-Suomen kulttuuriympäristöpalvelut
Kainuun museo
Kuopion kulttuurihistoriallinen museo
Savonlinnan maakuntamuseo

4.5.2020

KAJDno-2020-336

AFRY Finland Oy
Elektroniikkatie 13
90590 Oulu
Ella Kilpeläinen
ella.kilpelainen@afry.com

Satu Vuorikoski
satu.vuorikoski@fingrid.fi

Lausuntopyyntöne 24.3.2020

Vaala-Joroinen, Fingrid Oyj:n Vaalan ja Joroisten välinen 400+110 kV voimajohtohanke

Pohjois-Savon ELY on pyytänyt Museovirastolta lausuntoa Vaalan ja Joroisten välisestä voimajohtohankkeesta. Asia on käännetty Kainuun osalta Kainuun Museon hoidettavaksi, joka on toimivaltainen viranomaisen kulttuuriympäristöä koskevissa asioissa Kainuun maakunnassa. Pohjois-Pohjanmaan Museo ja Kuopion kulttuurihistoriallinen museo antavat omat lausuntonsa koskien maakuntiaan.

Rakennettu ympäristö

Suunnittelualueelle ei sijoitu valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Vuolijoella välillä Ojanperä-Vuottolahti sijaitsee useita Vuolijoen kulttuuriympäristöohjelmassa inventoituja rakennuksia ja pihapiirejä, jotka ovat paikallisesti arvokkaita. (Vuolijoen kulttuurimaiseman kerroksia 2003)

Julkaisu löytyy sähköisenä <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-2622-2>

Pihapiirit tulee huomioida hankkeen suunnittelussa siten, että maisemalliset vaikutukset niihin jäävät mahdollisimman vähäisiksi.

Alueen maisemalliset arvot on inventoitu Oulujärven ranta-osayleiskaavaa varten. (Oulujärven rantayleiskaava, Luonto- ja maisemaselvitys. Suunnittelukeskus OY 1998) Tuolloin tilanne oli se, että Vuolijoella ei ollut yhtään valtakunnallisesti arvokkaaksi arvioitua maisema-alueita, mutta maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaita (kasvillisuus, eläimistö, luonnonmaisema) kohteita löytyi.

Lisäksi on tehty valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventointi 2011-2013, Kainuun kulttuurimaisemat ja maisemanähtävyydet. Tuon viimeisimmän inventoinnin mukaan suunnittelualueella ei sijaitse valtakunnallisesti eikä myöskään maakunnallisesti arvokkaita maisemia.

Kainuun perinnemaisemakartoituksen täydentäminen 2002 ja 2003 –julkaisun (2005) mukaan suunnittelualueella ei sijaitse paikallisesti arvokkaita maisemia.

Vaikka Oulujärven rantayleiskaavaan liittyvän selvityksen jälkeen, uudelleeninventointien yhteydessä, alueelta ei ole nimetty varsinaisia arvokkaita maisema-alueita tai perinnemaisemia, on Vuolijoen Oulujärven laajojen ja avariin rantamaisemien säilyminen tärkeää. Vuolijoen miljöössä tulisi säilyttää se avaruuden tuntu, joka sille on maiseman käytön eri vaiheiden kautta tullut.

Voimajohtolinjan maisemavaikutusten arviointia vaikeuttaa maiseman ja sitä kautta näkymien muuttuminen ajan kuluessa ja eri vuodenaikoina. Puuston ja muun kasvillisuuden kasvaminen sekä esimerkiksi avohakkuut voivat muuttaa maiseman luonnetta ja näkymiä lyhyessäkin ajassa. Maisemavaikutukset eivät ole mitattavissa olevia tai yksiselitteisiä.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Voimajohtolinjalta ei tunneta muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muitakaan arkeologisen kulttuuriperinnön kohteita. Aluetta ovat viimeksi tutkineet Jaana Itäpalo ja Hans-Peter Schulz, jotka kuitenkin tilauksen mukaisesti tutkivat voimajohtolinjan välillä Metsälamminkangas-Vuolijoki vuonna 2014. Viimeisen kymmenen vuoden aikana käsitys historiallisen ajan arkeologisista kulttuuriperintökohteista on tarkentunut ja laajentunut. Esimerkiksi tervahaudat ovat nykyään muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Muinaismuistolaki kieltää kaikenlaisen muinaisjäännökseen kajoamisen, sen peittämisen ja kaivamisen.

Kainuun Museo katsoo, että suunniteltujen toimintojen alueille tulee tehdä nykyiset muinaisjäännösten arviointikriteerit täyttävä arkeologinen inventointi. Alue ei ehkä ole otollisinta varhaisimmalle asutukselle, mutta alueella todennäköisesti sijaitsee jäänteitä historiallisen ajan asutuksesta ja elinkeinohistoriallisista kohteista.

Arkeologinen inventointi suoritetaan Museoviraston laatuohjeiden mukaisesti (<https://www.museovirasto.fi/uploads/Meista/Julkaisut/laatuohje-2016.pdf>) Inventoinnissa tulee antaa kohteille rajaus.

Inventoinnin perusteella pitää pystyä arvioimaan, miten hanke tulee koskemaan rakennettua kulttuuriperintöä ja myös sovittaa tulevat toiminnot yhteen arkeologisen kulttuuriperinnön kanssa.

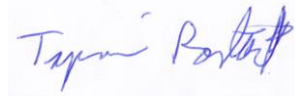
Kainuun Museolla ei ole muuta huomautettavaa.

Antti Mäkinen
museonjohtaja
044-710 0450

Karoliina Kikuchi
rakennustutkija
044-710 0444

Tapani Rostedt
arkeologi
044-710 0507

TIEDOKSI: Pohjois-Savon ELY-keskus
Kainuun ELY-keskus
Museovirasto

Lausuntopyyntö 15.4.2020

Lausunto Fingrid Oy 400kV + 110kV voimajohtohanke Vaala-Joroinen

Afry Finland Oy/Ella Kilpeläinen on pyytänyt lausuntoa Kuopion kulttuurihistorialliselta museolta otsikon mukaisen voimajohtohankkeen mahdollisesta maastoinventoinnin tarpeesta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta YVA-menettelyyn liittyen. Voimajohtoreitti sijoittuu 12 kunnan alueelle (Vaala, Kajaani, Sonkajärvi, Vieremä, Iisalmi, Lapinlahti, Siilinjärvi, Kuopio, Suonenjoki, Leppävirta, Pieksämäki ja Joroinen), jotka sijaitsevat neljän aluevastuumuseon (Pohjois-Pohjanmaan museo, Kainuun museo, Kuopion kulttuurihistoriallinen museo ja Savonlinnan maakuntamuseo) toimialueella. Kuopion kulttuurihistoriallinen museo on tutustunut aineistoon ja antaa lausuntonsa voimajohtohankkeesta Pohjois-Savon kuntien eli Sonkajärven, Vierevän, Iisalmen, Lapinlahden, Siilinjärven, Kuopion, Suonenjoen ja Leppävirran osalta.

Vaala-Joroinen voimajohtoreitin pituus on noin 300 kilometriä ja se sijoittuu valtaosin nykyisten voimajohtojen viereen, jolloin voimajohtoa alue levenee nykyisestä noin 36 - 41 metriä. Uusi voimajohto on suunniteltu sijoitettavan nykyisten itäpuolelle. Kokonaan uutta maastokäytävää on suunniteltu noin 12 kilometrin matkalle, jolloin uuden voimajohtoalueen leveys on noin 62 metriä. Uusi 400 kV + 110 kV voimajohto korvaa osin nykyisen 110 kV voimajohtoa, jolloin vanha 110 kV voimajohto puretaan. YVA-menettelyssä voimajohtoa vaikutuksia tullaan tarkastelemaan noin 200 m leveältä vyöhykkeeltä johtoreitin molemmin puolin.

Suurin osa voimajohtohankkeesta kulkee Pohjois-Savon kuntien alueella. Kokonaan uutta maastokäytävää jää Pohjois-Savossa vajaan 5 kilometrin matkalle Mäkrämäen, Hirsiniemen ja Kanervanharjun kohdalle. Voimajohtolinjauksen alueita ei juurikaan ole inventoitu arkeologisesti tai inventoinnit ovat yli 15 vuotta vanhoja kuntainventointeja. Tuoreempia kaavoituksen yhteydessä tehtyjä inventointeja voimajohtolinjan alueelle jää Lapinlahdella noin 4km matkalle Heinäahontien ja Lapinlahdentien väliselle osuudelle, Kuopiossa noin 2km matkalle Maaningan harjualueella ja 6km matkalle Lamperilantien ja Kivimäen välisellä alueella sekä Suonenjoella noin 1,3km matkalle ystien tuntumassa Koivulanmäen kohdalla. Lisäksi Siilinjärven kunnassa on tehty muinaisjäännöspotentiaalilin selvitys arkistoinventointina vuonna 2017 (Mikroliitti Oy), jossa etenkin historiallisen ajan asutus on selvitetty kattavasti.

Voimajohtolinjan vaikutusalueelta tunnetaan ennestään kaksi kiinteää muinaisjäännöstä: Kuopio Maaninka *Silmusharju* tervahauta (rek. tunnus 1000024752), joka jää noin 55 metriä itään reitiltä sekä Lapinlahti *Ulpas* pyyntikuoppakohde (rek. tunnus 402010007), joka sijaitsee välittömästi olevan voimajohtoa länsipuolella. Lisäksi 200 metrin vaikutusalueella sijaitsevat mahdollinen muinaisjäännös Siilinjärvi *Väänänranta Ruotsala* historiallinen talotontti (rek. tunnus 1000032125) ja Lapinlahti *Mäntylähti* hylky (rek. tunnus 2002).

Kuopion kulttuurihistoriallinen museo toteaa, että Pohjois-Savon alueella kulkevan voimajohdon vaikutusalueella (Sonkajärvi, Vieremä, Iisalmi, Lapinlahti, Siilinjärvi, Kuopion, Suonenjoki ja Leppävirta) tulee tehdä arkeologinen inventointi, jossa selvitetään ennestään tuntemattomat kohteet, niiden luonne ja laajuus. Samalla tulee tarkastaa linjauksen vaikutusalueella olevien tunnettujen kohteiden tilanne ja määrittää puuttuvat aluerajaukset (Lapinlahti Ulpas). Voimajohtoreitti on aivan maakunnan pohjoisimmalta osin suoaluetta (Sonkajärven pohjoisosa) ja eteläisimmällä osuudella Suonenjoen ja Leppävirran alueella pääosin kivistä ja kallioista aluetta. Näiden osalta arkeologisen kulttuuriperinnön potentiaali on pieni ja painottuu historialliseen aikaan. Muuten linjaus kulkee pääosin maaseutu- ja metsäalueilla, joita ei ole inventoitu edellä mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta.

Muinaismuistolain (295/639) 15 §:n mukaan arkeologisten tutkimusten kustannuksista vastaa hankkeen toteuttaja. Inventointi tulee suorittaa noudattaen Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjetta https://www.museovirasto.fi/uploads/Kulttuuriymparisto/arkeologisten_kenttatoiden_laatuohje_2020.pdf . Tietoa arkeologisten kenttätöiden tilaamisesta sekä arkeologisista toimijoista saa Museoviraston verkkosivuilta osoitteessa http://www.nba.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen_kulttuuriperinto/arkeologisten_kenttatoiden_tilaaminen . Inventointiraportti tulee toimittaa heti sen valmistuttua Kuopion kulttuurihistorialliselle museolle.

Helka Väisänen
vs. museonjohtaja

Tytti Räikkönen-Partanen
intendentti

Asiakirja on allekirjoitettu koneellisesti Kuopion kaupungin asiantuntijajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Liitteet

Jakelu

AFRY Finland Oy Ella Kilpeläinen
Fingrid Oyj Satu Vuorikoski

Tiedoksi

Kainuun museo
Museovirasto
Pohjois-Pohjanmaan museo
Savonlinnan maakuntamuseo
Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Pvm 29.4.2020

AFRY Finland Oyj
Elektroniikkatie 13
90590 Oulu
ella.kilpelainen@afry.com
satu.vuorikoski@fingrid.fi

Viite: Lausuntopyyntö 16.4.2020

Asia: **Voimajohtohanke Pieksämäki-Joroinen**

Fingrid Oyj ja AFRY Finland Oy pyytävät Savonlinnan maakuntamuseon lausuntoa Fingrid Oyj:n Vaala-Joroinen 400 kV + 110 kV voimajohtohankkeen YVA-menettelystä. Lausuntopyyntö koskee arviota hankkeeseen mahdollisesti tarvittavista maastoinventoinneista muinaisjäännöskohteiden osalta. YVA-menettelyssä voimajohdon vaikutuksia tarkastellaan noin 200 m leveältä vyöhykkeeltä johtoreitin molemmin puolin, jonka mukaiselta alueelta lausuntoa pyydetään.

Voimajohtoreitti sijoittuu neljän ELY-keskuksen (Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu, Pohjois-Savo ja Etelä-Savo) sekä 12 kunnan alueelle (Vaala, Kajaani, Sonkajärvi, Vieremä, Iisalmi, Lapinlahti, Siilinjärvi, Kuopio, Suonenjoki, Leppävirta, Pieksämäki ja Joroinen). Savonlinnan maakuntamuseo lausuu näistä Pieksämäen ja Joroisten osalta, jotka sijoittuvat Etelä-Savon alueelle.

Savonlinnan maakuntamuseo toteaa, että topografian perusteella voimajohtoreitillä on tarve muinaisjäännösinventoinnille. Rakennetun kulttuuriympäristön osalta Savonlinnan maakuntamuseolla ei ole huomautettavaa voimajohtoreitistä.

Lisätietoja:

arkeologi Martti Koponen, puh. 044 417 4462, martti.koponen@savonlinna.fi
rakennustutkija Ilkka Paajanen, puh. 044 417 4468, ilkka.paajanen@savonlinna.fi

Savonlinnan maakuntamuseo / Etelä-Savon alueellinen vastuumuseo

Nikke Kaartinen
museonjohtaja

Martti Koponen
maakunta-arkeologi

Ilkka Paajanen
rakennustutkija

Tiedoksi: Museovirasto